

אמר רבי יהושע: מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי, שהיית דורש כל ימך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה, שחשש מעונש שיבא עליו, שנאמר "איש תם וישר, ירא אלהים, וסר מרע".

והלא יהושע, תלמיד תלמודך, שהיה תלמידו של רבי עקיבא שהיה תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי,⁽⁵⁾ למד שמאחבה עשה!

גמרא:

והוינן בה: הא דקתני במתניתין שהמים בודקין אותו, למאן מי הוא שבודקין אותו המים?

אילימא לבעל? בעל מאי עביד מה חטא שיבדקו אותו המים?

וכי תימא, דאי אית ביה עון, אם עבר כח-א עבירה, שבא על אשתו לאחר שנסתרה אחר הקינוי ונאסרה עליו, בדקי ליה מיא וגם הוא ימות.

לא יתכן לומר כן, דהא כי אית ביה עון

ההלל, כשאחד מוציא את הרבים ידי חובתן בהלל הוא קורא והציבור עונין אחריו על כל קטע — "הללויה", לכך נאמר "לאמר".

רבי נחמיה אומר: כקורין את שמע. משה פתח בשירה, ושרתה רוח הקודש על כולם, וכווננו יחד את השירה ככתבה, ואמרו כולם ביחד כדרך שנוהגין בפורס על שמע לפני הציבור, ולא כקורין את ההלל.

בו כיום דרש רבי יהושע בן הורקנוס: לא עבד איוב את הקב"ה אלא מאחבה. משום שאהב את הקב"ה, שנאמר באיוב "הן יקטלני, לו אייחל".

ועדיין הדבר שקול, אין הכרעה מכאן אם עבד מאחבה או מיראה שכן יש להסתפק במשמעות המלה "לו" אם היא בוי"ו, שמשמעות הדבר אף אם יקטלני, לו אני מצפה. או באל"ף, דהיינו אני מצפה.

שאמר איוב הלא הוא הורגני ולא אצפה לו עוד, שיש לפעמים לא באל"ף שמשמעותו כמו לו בוי"ו כמו "בכל צרתם לא צר"?(4)

תלמוד לומר "עד אגוע, לא אסור תומתי ממני", מלמד הכתוב שמאחבה עשה איוב!

5. כתב הרמב"ם בפיהמ"ש שגם רבי עקיבא היה תלמיד תלמידו של ריב"ז, שהיה תלמידו של ר"א בן הורקנוס שהיה תלמידו של ריב"ז אלא שמפני גדלותו של רבי עקיבא אמר עליו שהוא תלמידו של ריב"ז.

ויש שכתב שרבי עקיבא היה גם תלמידו של רבי יהושע ולכן לא רצה רבי יהושע להזכיר שהוא תלמיד תלמידו של ריב"ז שהיה נשמע שעל עצמו קאמר שהוא תלמידו ולא רצה ליטול גדולה לעצמו בפני ריב"ז רבו. הרד"ל.

4 המהרש"א מבאר ד"לו" בוי"ו משמע מאחבה, שגם אם יענוש אותי להרגני לו אני מצפה לעוה"ב, ו"לא" באל"ף משמע מיראה, דעד שיהרגני אני מצפה לו מיראת ההריגה, אבל אם יהרגני ולא ניצלתי ממנו, לא אייחל ואצפה לו עוד לעוה"ב. ומייתי מקרא דעד אגוע, שודאי מי שיש לו מדה זו, שלא מסיר תומתו לעולם עד יום מותו אין זה ממדת עובדים מיראה אלא עובדים מאחבה.